

תל-אביב, כ"א תמוז תשפ"ב
20 יולי 2022
לנ-511

לכבוד
מר יואב קצבוי
מ"מ יו"ר רשות החשמל
שלום רב,

עמדת התאחדות התעשייתיים לעניין עדכון תעריפי החשמל החל מ- 1 באוגוסט 2022

השימוש בחשמל מהווה מרכיב משמעותי מסך העלויות הכולל של המגזר היצרני, כאשר, לכל עלייה במחירי החשמל השלכות משמעותיות על יוקר המחייבה במדינת ישראל, וכושר התחרות של המשק הישראלי מול מתחרים בעולם.

על אף התמורות העולמיות במחירי הפחם ואנרגיה אנו סבורים כי צריך וניתן למנוע את העלאת התעריף או לכל הפחות לצמצמה באופן משמעותי. זאת, כפי שיפורט בהרחבה בעמדה להלן.

כמו כן ובהמשך להגשת עמדתנו זו, אבקש לקבל לעיוני את תגובת הצוות המקצועי ברשות לעמדתנו, ולשוב ולהציג את עמדתנו בהרחבה בשימוע פרונטלי בפני חברי מליאת הרשות בהקדם האפשרי.

לעמדתנו ניתן להפחית משמעותית את עליית תעריפי החשמל המתוכננת באמצעות:

- א. פריסת נרחבת של העלויות העודפות עד שנת 2028.
- ב. הכרה מימונית בהכנסה הצפויה ממכירת תחנת הכוח "אשכול" אשר צפויה להביא להכנסה של למעלה מ 6 מיליארד ₪ בעוד כשנה.

להלן פירוט עמדתנו:

1. משמעות עליית תעריפי החשמל

בנקודת הזמן בה מצוי המשק הישראלי, מבחינת עליית מדדי המחירים לצרכן בעולם ובישראל, וההשפעה שיש כבר כעת לעליית מחירי סחורות חקלאיות, מוצרי נפט, הובלה ימית ויבשתית וכד', מוטלת בפני רשות החשמל אחריות כבדה למניעת העלאת תעריפים חדה אשר תגרור השפעות שליליות על המשק כולו:

א. **מניעת סחרור אינפלציוני** - בחודשים האחרונים אנו חווים התייקרות רוחבית בכלל העלויות ותשומות היצור הגורמת לעליית מחירים. אלו, לצד המלחמה באוקראינה ותגובת המדיניות של סין לעלייה בתחלואה בקורונה, מעמיקים עוד יותר את אי-הוודאות הכלכלית העולמית. בהתאם, תחזיות הצמיחה של בתי ההשקעות עודכנו כלפי מטה, מדד המחירים לצרכן של חודש מאי 2022 עלה ב-0.6%, והאינפלציה בשנים-עשר החודשים האחרונים מצויה מעל הגבול העליון של היעד ועומדת על 4.1%.

ב. **יוקר הייצור** – תשומת החשמל מהווה תשומה בסיסית בכל מפעל ועסק במדינת ישראל, כאשר גידול דרסטי בתעריפי החשמל צפוי להוות חוליה משמעותית בשרשרת עליות המחירים, ממחירי הדלק ועד עליית תעריפי הארנונה. עליות אלו "מתגלגלות" לעלויות הייצור ובכך פוגעות בצורה אנושה במשק הישראלי. בפועל, עליית תעריף החשמל צפויה להוביל לתוספת עלות של למעלה מ- 650 מיליון ₪ לתעשייה בלבד ותוספת של מאות ₪ בחשבון השנתי של משק בית ממוצע בישראל, זאת על רקע הימשכות הקשיים בשרשראות הייצור והאספקה בעולם.

ג. **תעריפי המים וביוב** – תעריפי המים והביוב מושפעים מתעריפי החשמל. לפיכך, אנו צפויים לחוות גידול בתעריפי המים והביוב כבר בעדכון התעריפים הקרוב (1.1.2023). עלייה חסרת תקדים של תעריפי החשמל צפויה לתפוח "ככדור שלג" אשר יפגע בכלל אזרחי המדינה באופן ישיר ועקיף.

ד. **עלויות עקיפות נוספות** - השפעה עקיפה באמצעות עליית מדד המחירים לצרכן על עלויות רשיות מקומיות וגופים ממשלתיים אשר תעריפיהם צמודים למדדי המחירים.

חשוב להדגיש כי העלייה התעריפית הצפויה בתעריפי החשמל למגזר העסקי גבוהה מהעלייה הצפויה בתעריף לצרכן הביתי (9.6%). בפועל תעריפי המתח הנמוך וגבוה צפויים לנזק ביותר מ-10% כאשר תעריף המתח העליון עלול לזנק ביותר מ-12%. לאור האמור לעיל, על רשות החשמל לפעול למיתון עליית תעריפי החשמל באופן אחיד (לצרכן הביתי ולמגזר העסקי כאחד).

2. פריסת עליית מחיר הפחם-

לאור עקרונות המדיניות אשר קבע שר האנרגיה ביום ה-24 בנובמבר 2019 בנושא הפסקה של השימוש בפחם במקטע הייצור במשק החשמל עד לשנת 2026, העלות העודפת של הפחם, ככל שהיא קיימת בשנת 2022, לא תהווה מכשול בשנים הקרובות, ולכן ניתן לפרוס אותה למספר שנים גדול יותר על מנת להימנע מעליית התעריפים החדה כעת.

אנו מברכים על הצעת רשות החשמל להימנע בעת הזאת מהכרה בגובה של 28.81 מיליארד ₪ (עלות מוכרת מקורית ליולי 2022), אך חושבים שניתן למתן את עליית התעריפים באופן ניכר יותר, על ידי צמצום ההכרה מ-26.17 מיליארד ₪ כפי שמוצע בטיטת השימוע ל-24.94 מיליארד ₪.

גם במקרה קיצון לפיו תעריף הפחם יישאר ברמתו הנוכחית במשך כל התקופה עד 2026, ניתן לבצע פריסה של העלות העודפת עד לשנת 2028 תוך הכרה בעלות של 24.94 מיליארד ₪ במקום הכרה של 26.17 מיליארד ₪ (כפי שמוצע בטיטת השימוע). הפחתת ההכרה תאפשר עלייה תעריפית של 4.6% בלבד - פחות ממחצית העלייה אותה מציעה רשות החשמל בטיטת השימוע! זאת מבלי ליצור נזק מימוני (מצ"ב טבלה מפורטת בהמשך).

הפסקת השימוש בפחם החל מ-2026, ומעבר לשימוש המקסימלי האפשרי בגז טבעי לייצור חשמל, צפויה להביא לחיסכון של לפחות 900 מיליון ₪ בשנה, ובכך להביא לצמצום של החוב המצטבר. חיסכון זה יאפשר לרשות החשמל למתן את עליית תעריפי החשמל בשנים הקרובות, ולסייע בצינון ההשפעות האינפלציוניות.

תרחיש לפריסת העלויות – הכרה בעלות עודפת בגובה - 1.1 מיליארד ₪

2028	2027	2026	2025	2024	2023	2022	
0%	0%	0%	3%	12%	14%	18%	תחזית השימוש בפחם- ע"פ מסמך משק האנרגיה לשנת 2050 (משרד האנרגיה)
0.76	0.76	0.76	1.47	3.57	4.04	4.97	עלות עודפת "מקורית" (ללא הפנמת הדחייה בהכרת העלויות המוצעות בשימוע) בניכוי הירידה היחסית בשימוש בפחם (כולל עלויות קבועות בסך 0.76 מיליארד ₪ בגין עלויות שמקורם לא בפחם)
-0.9	-0.9	-0.9	-	-	-	-	חיסכון (במינוס) כתוצאה מהפסקת השימוש בפחם החל מ- 2026 ושימוש חלופי בגז טבעי (מיליארדי ₪)
1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	הכרה ב- 1.1 מיליארד ₪ במקום ב- 2.3 מיליארד ₪ תוספת עלות מוכרת ממאי 2022
-1.24	-1.24	-1.24	0.37	2.47	2.94	3.87	הפער (מיליארדי ₪)
-0.06	1.17	2.41	3.64	ניכוי 6 מיליארד ₪ בגין מכירת תחנת כוח אשכול 3.28	6.81	3.87	פער מצטבר (מיליארדי ₪) מינוס =עודף תקציבי.

- התרחיש משקף מקרה קיצון – תעריף הפחם אינו יורד במרוצת השנים.
 - תרחיש מחמיר – החיסכון ממעבר הדרגתי מפחם לגז טבעי עד 2026 אינו נכלל בחישוב.
- אימוץ התרחיש מאפשר את מיתון עליית תעריפי החשמל לכדי 4.6% בלבד. מדובר על הכרה בסכום של 24.94 מיליארד ₪ (תוספת של 1.1 מיליארד על העלות המוכרת 23.84 ממאי 2022), במקום הכרה בגובה 26.17 מיליארד ₪ אותה הרשות מציגה במסמכי השימוע (תוספת של 2.3 מיליארד על העלות המוכרת 23.84 ממאי 2022), ופריסת העלויות עד 2028. ניתן לראות כי גידול התעריף ב- 4.6% בלבד מתאפשר, כאשר בשנת 2028 הדחיה בהכרת העלויות מתאפסת ללא נזק מימוני. מצ"ב תחשיב אקסל להצגה מפורטת של הנתונים.

החלטת רשות החשמל מיום 22 במרס 2012 בעניין "פריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014 בתקופה של מצוקת אספקת גז טבעי למשק האנרגיה בישראל" התקבלה לאור שינוי בעלות סל התשומות המוכרות לתעריף החשמל בשעתו, אשר נבע ממשבר הגז מול מצרים ומעלייה עולמית במחירי הדלקים. מדיניות הרשות הייתה ליישם מנגנון רב שנתי תוך פריסה של עלות הדלקים, באופן אשר יאפשר ריסון של העלאת התעריף לציבור. כאז, כך היום, ניתן לגדר את הסיכון לאור קביעת תאריך יעד, בעשור הקודם הסתמכה הרשות על תאריך כניסת מאגר "תמר" לפעולה, וכיום היא יכולה להסתמך על הצפי להפסקת השימוש בפחם ומכירת תחנת הכוח אשכול (פירוט בהמשך).

מנגנון הפריסה התבסס על הערכת אומדנים של העלויות המוכרות שהיו צפויות לעלות בעקבות המשבר, הכוללות תוספת עלות מוכרת בעקבות שינוי סל הדלקים אשר הביא לפריסת עליית התעריף על פני 3 שנים (שנת 2012 עלייה של 8.9% בתעריף, שנת 2013 עלייה של 4.4% בתעריף ובשנת 2014 עליה של 3.4% בתעריף), תוספת עלות מוכרת של רכיבי ייצור אחרים ותוספת עלות מוכרת במקטע ההולכה והחלוקה.

מנגנון זה הצליח להביא לריסון העלאת התעריפים, לכן גם כיום מדובר בצעד מחייב לאור המצב החריג אשר נכפה על המשק הישראלי בשל עלייה נקודתית במחיר הפחם. יישום מנגנון זה יאפשר עלייה מתונה של תעריפי החשמל על פני מספר שנים, וימנע עלייה חדה החוצה את רף ה-9%, כפי שמוצע במסמכי השימוע החל מה-1 באוגוסט 2022. כן יש לזכור כי העולם כולו מצוי בחוסר ודאות בעניין אספקת הפחם ומחיריו העתידיים וכי ייתכן כי בשנים הקרובות נראה התמתנות משמעותית במחירי הפחם, אשר תייתר חלק מההעלאה הצפויה.

3. הכנסות ממכירת תחנת הכוח אשכול:

במסגרת הסכמי הרפורמה נמכרו תחנת הכוח רמת חובב בכ-4.25 מיליארד ש"ח, תחנת הכוח אלון תבור בכ-1.9 מיליארד ש"ח, ותחנת הכוח חגית מזרח נמכרה תמורת 1.6 מיליארד ש"ח. תחנת אשכול הרביעית אשר עומדת למכירה, היא התחנה הגדולה ביותר המופעלת בגז טבעי בישראל, עם יכולת מותקנת של כ-1,683 מגה וואט (לעומת כ-1,193 MW ברמת חובב). אשכול איננה רק התחנה הגדולה ביותר, אלא יש לה גם עתודות קרקע גדולות. ההערכות בשוק האנרגיה צופות הכנסה של לפחות 6 מיליארד ש"ח ממכירת תחנת הכוח אשכול. מאחר והשלמת המכירה צפויה ביולי או אוגוסט 2023, ההסתמכות על כספי המכירה יכולה לשמש הן כעוגן אל מול גופי המימון והן ע"מ לאפשר את הפריסה של עלות הפחם, ומניעת העלאה חדה של תעריפי החשמל כעת.

4. **לאור האמור, אני קורא לכם לאמץ את הצעותינו לעיל ולהימנע ככל שניתן מהעלאת התעריפים בכלל, ובשיעור של למעלה מ-4.6% בפרט. כמו כן אבקש להציג את עמדתנו בהרחבה בפני מליאת הרשות ובמסגרת שימוע פרונטלי.**

5. להחלטתכם השפעה משמעותית על המשק הישראלי כולו ועל יכולתנו להתמודד עם האתגרים הבינ"ל והלחצים האינפלציוניים, אני תקווה כי תעשו כל שלאל ידכם על מנת לצמצם ככל שניתן את העלייה הצפויה.

בברכה,
ד"ר רון תומר

העתקים:

מר אביגדור ליברמן, שר האוצר
אלופה במיל' אורנה ברביבאי, שרת הכלכלה והתעשייה
גב' קארין אלהרר, שרת האנרגיה